

กฎของก๊าซ (THE GAS LAWS)

นำเสนอเมื่อ : 3 ม.ค. 2551

กฎของก๊าซ (THE GAS LAWS) โดย นาวาอากาศเอก ออมร แสงสุพรรณ และนาวาอากาศเอก วีระภาพ เสนะวงษ์

ปัญหาด้านสรีรวิทยาการบินที่สำคัญ มักจะเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของความกดบรรยากาศ ปริมาตรของก๊าซ และอุณหภูมิ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงธรรมชาติของก๊าซในเรื่องต่างๆ ซึ่งก็คือ กฎของก๊าซนั่นเอง

กฎของบอยล์ (Boyle's Law)

"ปริมาตรของก๊าซจะเปลี่ยนแปลงเป็นปฏิภาคกลับกับความกดดันของก๊าซนั้น

เมื่ออุณหภูมิคงที่"

นั่นคือ : $P_1 V_1 = P_2 V_2$

$P_1 =$ ความกดดันของก๊าซครั้งแรก

$P_2 =$ ความกดดันของก๊าซครั้งหลัง

$V_1 =$ ปริมาตรของก๊าซครั้งแรก

$V_2 =$ ปริมาตรของก๊าซครั้งหลัง

ตัวอย่าง : บอลลูนลูกหนึ่งบรรจุก๊าซไว้ ๑,๐๐๐ ลบ.ซม. ที่ระดับน้ำทะเล ซึ่งมีความกดบรรยากาศ ๗๖๐ มม.ปรอท ครั้นเมื่อบอลลูน ลุกขึ้นในอุษณภูมิที่ระดับสูง ๑๕,๐๐๐ ฟุตจากระดับน้ำทะเล ซึ่งมีความกดดันของบรรยากาศ ๓๕๐ มม.ปรอท ก๊าซซึ่งบรรจุไว้จะกลายเป็น ๒,๐๐๐ ลบ.ซม. หากอุณหภูมิคงที่ตลอดเวลา

กฎของบอยล์ นำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ในโพรงต่างๆ ของร่างกาย เช่น หูชั้นกลาง โพรงไซนัส ปอด ทางเดินอาหารเกิดการขยายตัวขึ้นเมื่อทำการบินสู่ระยะสูงทำให้เกิดอาการปวดหู ปวดไซนัส หรือปวดท้องได้

กฎของดาลตัน (Dalton's Law)

"ความกดดันของก๊าซผสม

ย่อมเท่ากับผลบวกของความกดดันของก๊าซแต่ละอย่างที่เป็นส่วนประกอบของก๊าซผสมนั้น"

นั่นคือ : $P_t = P_1 + P_2 + \dots + P_n$

เมื่อ : $P_t =$ ความกดดันของก๊าซผสม

$P_1, P_2, \dots, P_n =$ ความกดดันของก๊าซแต่ละอย่าง

ตัวอย่าง : บรรยากาศประกอบด้วยก๊าซที่สำคัญคือ ออกซิเจน และไนโตรเจน

ที่ระดับน้ำทะเลมีความกดดันบรรยากาศ ๗๖๐ มม.ปรอท โดยเป็นความกดดันของออกซิเจน ๑๕๕ มม.ปรอท และของไนโตรเจน ๖๐๕ มม.ปรอท เป็นต้น

กฎของดาลตัน ใช้อธิบายปรากฏการณ์ของการเกิดภาวะพร่องออกซิเจน

ถึงแม้ว่าปริมาตรของออกซิเจนจะมีค่าคงที่ประมาณร้อยละ ๒๑ ในบรรยากาศก็ตาม

แต่เมื่อขึ้นไปสู่ระยะสูงความกดบรรยากาศลดลง ทำให้ความกดดันของออกซิเจนลดลงเป็นสัดส่วนกัน

จึงทำให้ความกดดันของออกซิเจนไม่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย

กฎของเฮนรี (Henry's Law)

"ปริมาตรของก๊าซที่ละลายอยู่ในของเหลวจะเปลี่ยนแปลงเป็นปฏิภาคโดยตรงกับความกดดันของก๊าซที่กระทำเหนือของเหลว"

นั่นคือ : $P_1 A_1 = P_2 A_2$

$P_1 =$ ความกดดันของก๊าซครั้งแรก

$P_2 =$ ความกดดันของก๊าซครั้งหลัง

$A_1 =$ ปริมาตรของก๊าซที่ละลายอยู่ในของเหลวครั้งแรก

$A_2 =$ ปริมาตรของก๊าซที่ละลายอยู่ในของเหลวครั้งหลัง

ตัวอย่าง : หากคนอยู่หนึ่งมีก๊าซละลายอยู่ในเลือด ๑,๐๐๐ ลบ.ซม. ที่ระดับน้ำทะเล เมื่อคนผู้นั้นขึ้นไปอยู่สู่ระยะสูง ๑๕,๐๐๐ ฟุต จากระดับน้ำทะเลซึ่งมีความกดดันบรรยากาศลดลงเหลือ ๓๕๐ มม.ปรอท ทำให้ปริมาณของก๊าซที่สามารถละลายอยู่ในเลือดลดลงเหลือเพียง ๕๐๐ ลบ.ซม. ส่วนก๊าซที่เหลืออีก ๕๐๐ ลบ.ซม. จะแยกตัวออกจากเลือดแล้วหลุดลอยออกไปเป็นฟองก๊าซ

กฎของเฮนรี ใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่ก๊าซซึ่งละลายอยู่ในของเหลวในรงกาย

แยกตัวออกมาเป็นฟองก๊าซไปรบกวนการทำงานของร่างกายส่วนต่างๆ

กฎของชาร์ลส์ (Charles' Law)

"ความกดดันของก๊าซจะเปลี่ยนแปลงเป็นปฏิภาคโดยตรงกับอุณหภูมิของก๊าซนั้น เมื่อปริมาตรคงที่"

นั่นคือ : $\frac{P_1}{T_1} = \frac{P_2}{T_2}$

$P_1 =$ ความกดดันของก๊าซครั้งแรก

$P_2 =$ ความกดดันของก๊าซครั้งหลัง

$T_1 =$ อุณหภูมิของก๊าซครั้งแรก

$T_2 =$ อุณหภูมิของก๊าซครั้งหลัง

ตัวอย่าง : ออกซิเจนในปอดที่ระดับน้ำทะเลมีความกดดัน ๗๖๐ มม.ปรอท ครั้นเมื่อทำการบินที่ระยะสูง ๑๕,๐๐๐ ฟุต ซึ่งมีอุณหภูมิ ๒๕ องศาเซลเซียส (อุณหภูมิมาตรฐานที่ระดับน้ำทะเล คือ ๑๕ องศาเซลเซียส) ความดันเลือดส่วนกลางของร่างกายและอุณหภูมิที่ระดับสูงต่างๆ และในการคำนวณตามกฎนี้ เราอาจแทนค่า K เป็น ๑ องศาเซลเซียส มีความดัน ๗๖๐ มม.ปรอท K) ความกดดันของออกซิเจนในปอดจะเหลือเพียง ๑๖๖ มม.ปรอทลดอัตรา มี

กฎนี้มีความสำคัญต่อสรีรวิทยาของมนุษย์เนื่องจากความดันเลือดของมนุษย์ที่สัมผัสกับอากาศที่ความกดดันของออกซิเจน

ในเลือดลดลงเมื่อขึ้นไปสู่ระยะสูง ถึงขนาดว่าจะไม่มีความเป็นอิสระก็ตาม

กฎการแพร่ของก๊าซ (Law of Gaseous Diffusion)

"ก๊าซของเหลวที่ซึมผ่านเมมเบรนที่ซึมผ่านได้ (Permeable Membrane)

จะกระจายออกจากบริเวณที่มีความกดดันสูงไปสู่วัสดุที่มีความกดดันต่ำ จนกระทั่งความกดดันเท่ากัน"

กฎของฟิคอธิบายการแพร่ของก๊าซในของเหลวและในของแข็ง การแพร่ของก๊าซที่หายใจเข้าไปในปอดกับก๊าซในกระแสเลือดที่ไหลเวียนมาเพื่อปอด และระหว่างก๊าซในกระแสเลือดกับเซลล์ต่างๆ ของร่างกาย ในความนำของออกซิเจนไปใช้ประโยชน์

บรรณานุกรม

- นาวาอากาศเอก วีระภาพ เสนะวงษ์
- นาวาอากาศเอก ออมร แสงสุพรรณ

แสดงการขยายตัวของก๊าซตามกฎของบอยล์

[ดูภาพทั้งหมดในเรื่องนี้]